

3-ТЕМА БОЮНЧА ПРАКТИКАЛЫК КӨНУГҮҮЛӨР ҮЧҮН МАТЕРИАЛДАР

1-Кейс. «Ислам жана элдер. Жарандык жана этностук азчылыктарга карата исламдын позициясы»

Максаты: диний жана жарандык иденттүүлүктүн негизинде жарандардын биримдигинин жана мекенчилдигинин факторун аныктоо.

Төмөнкү видеолорду көрүңүз:

Теолог Кадыр Маликовдун Ислам жана азыркы заман лекциялары

- 1) <https://www.youtube.com/watch?v=rWKRhrsBHrk>
 - 2) <https://www.youtube.com/watch?v=y3DCNn6zqsA>
 - 3) <https://www.youtube.com/watch?v=plVsFhYsJSU&t=948s>
- Заманбап светтик мамлекеттеги ислам:
- 4) <https://www.youtube.com/watch?v=qyf-xD11NgA>

Видеосюжетке суроолор:

- 1) Ислам динин жарандык иденттүүлүккө карата кандай аныктайт элениз?
- 2) Исламдагы Үммөт түшүнүгү элдин биримдигин жана жарандык иденттүүлүгүн чагылдырат деп айтууга болобу? Эгер ошондой болсо, эмне үчүн?
- 3) №1-2-3 видеолорду көргөндө кандай сезимде болосуз?
- 4) Ислам дининде патриотизмдин орду жана мааниси кандай?
- 5) Кыргыз Республикасында мамлекеттик башкарууда светтик принцип кандайча ишке ашырылууда?

Тапшырма: “Жарандык иденттүүлүк жөнүндө ислам эмне дейт” деген темада конуштун тургундары менен сүйлөшүүгө даярдануу.

2-Кейс. “Кыргыз Республикасындагы лөлүлөрдүн (цыгандардын) экономикалык жана социалдык укуктарын ишке ашыруу”

Негизги фактылар: Бүгүнкү күндө Кыргыз Республикасында 3645 лөлү (цыгандар) жашайт. Лөлүлөр көбүнчө Кыргызстандын түштүгүндө, Ош облусунун Янги-Маала айылында 656 кожолук жашайт.

Анын ичинен 1121 эркек, 1088 аял, 1436 бала.

Социалдык укуктарды ишке ашыруу: Анын ичинен 825 адам каттоодон өтүүдө. Жарандарды каттоо боюнча мамлекеттик орган аларга каттоого турууда тиешелүү жардамдарды көрсөтөт. 48 үй-бүлө социалдык жөлөкпул, 140 адам пенсия алат.

Орто мектепте 1000 лөлү бала окуйт, анын ичинен 590 лөлү бала М.Турсунзаде атындагы толук эмес орто мектепте, 250 лөлү бала ВЛКСМ айылындагы мектепте жана мектепте окушат. Нурдар 160 лөлү балдар. Белгилей кетсек, лөлүлөрдүн мектеп жашындагы балдары толук эмес билим алышы мүмкүн, анткени лөлү үй-бүлөлөрдөгү ата-энелер салттуу түрдө

балдарын мектепке жибериппейт.

Ошого карабастан лөлүлөрдүн өкүлдөрү жогорку окуу жайын аяктагандан кийин, жергиликтүү бийликке орношкон жакшы мисалдар бар. Маселен, Уринов Руслан Нариман айылдык кеңешинин депутаты, Нармирзаев Умидилла Янги-Маала айылынын башчысы. Лөлү өкүлдөрү дагы милицияда, мектептерде мугалим болуп иштешет. Оң процесс жүрүп жатат, ата-энелер балдарынын билим алуусуна азыртадан эле кызыгышат.

Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары лөлү улутуна жеке туракжай куруу үчүн жер бөлүп берип, мамлекеттик социалдык жана медициналык кызматтар тарабынан тийиштүү даректүү жардамдар үзгүлтүксүз көрсөтүлүп турат. Райондук ишке орноштуруу органдары тарабынан 4 адам Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн катарында мөөнөтүнөн мурда кызмат өтөп, ички иштер органдарына ишке орношкон. Люлинин көптөгөн өкүлдөрү Россия Федерациясында, Казакстанда жана башка коңшу мамлекеттерде иштеп жүрүшөт.

2002-жылдан бери Кыргызстан калкы ассамблеясынын Оштогу бөлүмүнүн курамына кирген “Лули” коомдук фонду иштеп келет. Белгилей кетсек, Кыргыз Республикасында мындай уюмдардын ишмердүүлүгү үчүн бардык шарттар түзүлгөн.

Даректүү тасманы көргөндөн кийин талкуу:

- Каада-салтын бекем чөнтөк цыган. Azattyk. <https://www.youtube.com/watch?v=JqugaewR5-I> (кыргыз тилинде)
- Кыргыз цыгандары-люли: кайырчылар жана темир жыйноочулар. Azattyk. Азыркы учур. <https://www.youtube.com/watch?v=-niX-juAKu0> (орус тилинде)

Талкуу үчүн маселелер:

1. Кыргыз Республикасындагы лөлүлөрдүн (цыгандардын) жашоосу кандай?
2. Кыргыз Республикасындагы лөлүлөрдүн (цыгандардын) жарандык интеграциясынын фактылары менен макулсузбу? Эгер жообунуз ооба болсо, анда эмне үчүн, эгер жок болсо дагы, эмне үчүн?
3. Паспорттон улут деген графаны алып салууга макулсузбу?
4. Сиз лөлүлөрдүн (цыгандардын) кайырчылык кылуусуна байланыштуу басмырлоого кабылгандыгына күбө болдуңуз беле?
5. Сиздин оюңузча, Кыргыз Республикасындагы майда этникалык топтордун жарандык иденттүүлүгүн калыптандыруучу негизги факторлор кайсылар?

3. Эссе. Окуган макала боюнча.

1. Эсенгул Ч. Кыргыз Республикасында диний жана жарандык иденттүүлүктү өнүктүрүү жөнүндө. КРСУ Жарчысы, т.18, №7. Бишкек, 2018-ж.

Эссе жазуу талаптары:

- Эссенин көлөмү Word программасында 5-7 беттен ашпашы керек.
- Барактын форматы – А4, Четтери: үстү, асты – 2 см, сол жана оң – 2 см
- Шрифт: Times New Roman, көлөмү – 14 пт. Сап аралыгы - 1, абзацтын биринчи жогорку сапындагы чегинүү - 1 см, тексти туурасына карай

тегиздөө.